

Finansowanie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Liliana Zientecka
liliana_zientecka@o2.pl

Sulejówek, 10 lipca 2018 r.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Plan seminarium

☐ Trochę historii.

Jak tworzył się aktualny model finansowania zadań oświatowych ?

☐ Jak jest?

**Dane statystyczne z aktualnego stanu finansowania uczniów
ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.**

☐ Podsumowanie.

**Wnioski z funkcjonowania obecnego modelu finansowania zadań
oświatowych.**

Finansowanie a wykonania zadania

kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi !!!!

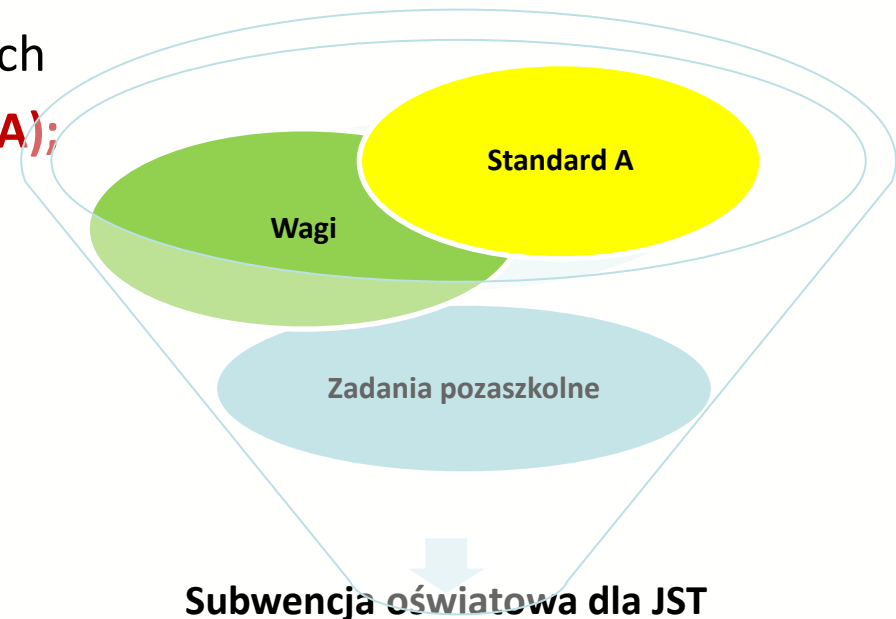
Model finansowania zadań oświatowych

Obecny system finansowania zadań oświatowych jest skutkiem decentralizacji zadań oświatowych jakie dokonały się w latach 90 tych XX wieku.

Podział subwencji ma charakter uniwersalny, z zachowaniem fundamentalnej zasady „**pieniądz idzie za uczniem**”.

Podstawą przyjętych w 2000 r. rozwiązań, jest naliczenie subwencji oświatowej składającej się z 3 części:

- ☐ kwoty bazowej na realizację podstawowych zadań każdej szkoły **tzw. standard A (SOA)**;
- ☐ kwoty uzupełniającej standard A - **według wag P (SOB)**
- ☐ kwoty dodatkowej na realizację zadań pozaszkolnych – **(SOC)**.

Mieszany model finansowania zadań oświatowych

- co to oznacza w przypadku kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Dochody własne – dowożenie uczniów do szkół, zadania i zakupy inwestycyjne

Subwencja oświatowa – kształcenie w szkołach, wczesne wspomaganie rozwoju i kształcenie w placówkach wychowania przedszkolnego dzieci objętych kształceniem specjalnym oraz dzieci objętych obowiązkiem wychowania przedszkolnego, pobyt uczniów w placówkach oświatowych, zadania pozaszkolne w tym finansowanie poradni psychologiczno-pedagogicznych

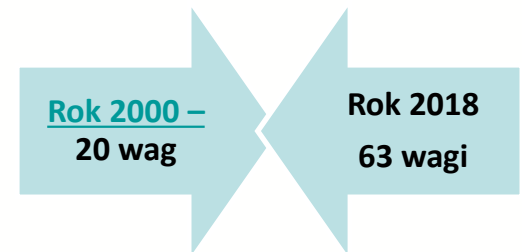
Dotacje z budżetu państwa – na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeń, w tym dla uczniów objętych kształceniem specjalnym, udzielanie uczniom pomocy materialnej

Ewolucja systemu finansowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- ❑ Dowożenie uczniów do szkół – druga połowa lat 90 tych – **jako zadanie własne!**
- ❑ Subwencja na ucznia w danym typie szkoły
a subwencja na ucznia ze zdiagnozowanymi potrzebami edukacyjnymi
– system wag i jego ewolucja.

Rok 2005- 39 wag z podziałem na niepełnosprawności

Rok 2010 - -41 system wag dla placówek specjalnych

Czy rzeczywiście pieniądze idzie za uczniem ???

- ❑ Dotacja podręcznikowa dostosowana do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów objętych kształceniem specjalnym.
- ❑ Kontrolowany system wydatkowania środków przeznaczonych na kształcenie specjalne.

Dlaczego wydatkowanie środków.... jest coraz bardziej kontrolowane?

Podstawowym elementem polityki finansowania zadań oświatowych jest regulacja wskaźników podziału subwencji oświatowej

Rok 2018

12 wskaźników
składających się na
algorytm ustalenia
kwoty bazowej
części oświatowej,
według standardu A
na realizację zadań
szkolnych, oznaczonych
w algorytmie podziału
subwencji oświatowej
symbolem
- SOA

42 wagi
na potrzeby ustalenia
kwoty uzupełniającej
części oświatowej
zwiększających
finansowy standard A
na realizację zadań
szkolnych, oznaczonych
w algorytmie podziału
subwencji oświatowej
- SOB

21 wag
na potrzeby ustalenia
kwoty części
oświatowej na
realizację zadań
pozaszkolnych,
oznaczonych
w algorytmie podziału
subwencji oświatowej
symbolem
-SOC

Zmiany w wagach na przestrzeni lat 2009-2017

Czym są specjalne potrzeby edukacyjne ?

Brak takiej definicji na gruncie prawa oświatowego

Specjalne Potrzeby Edukacyjne - rozumiane szeroko

jako tymczasowe

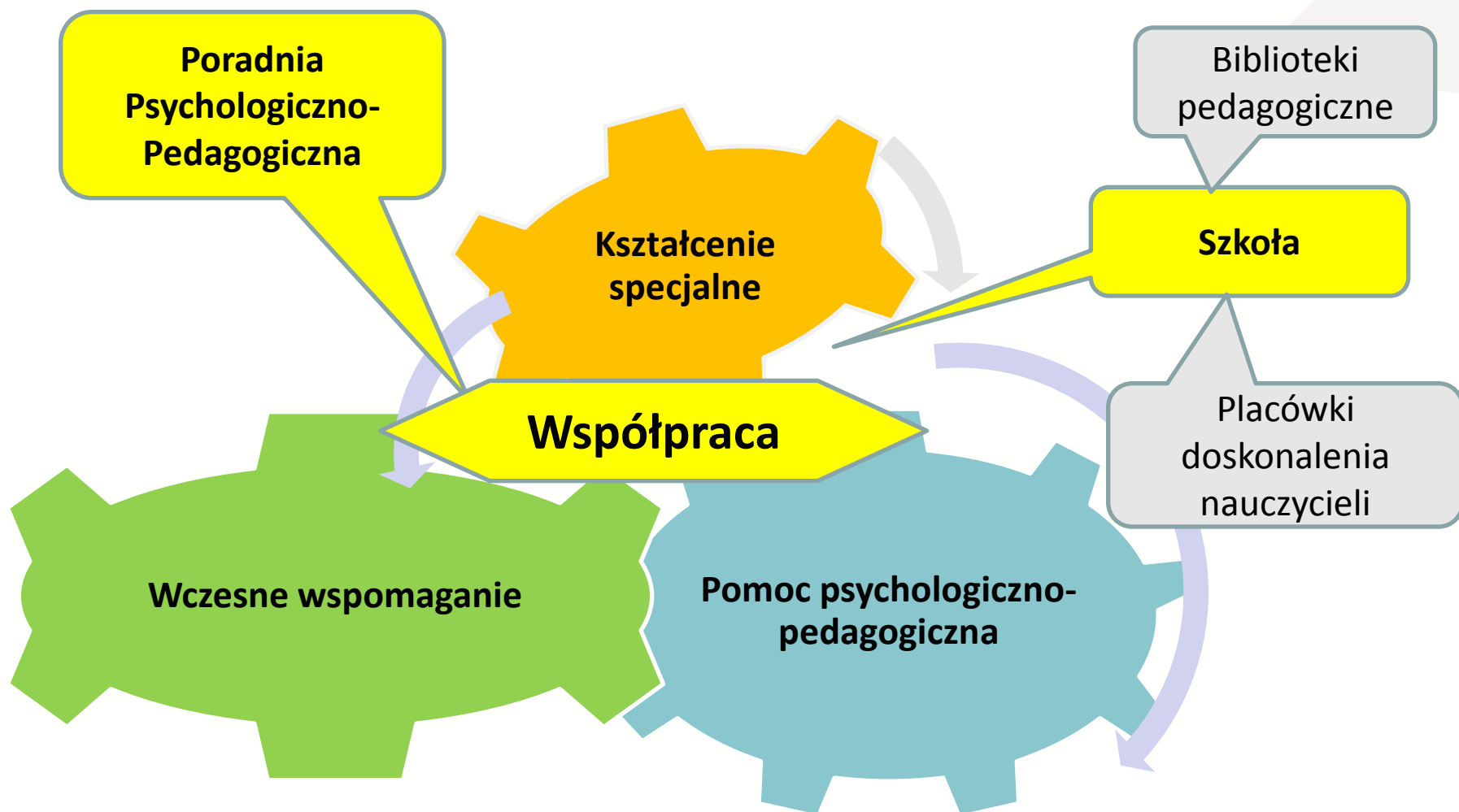
lub trwałe

przeszkody w rozwijaniu potencjału rozwojowego

Zakłada się, że system oświaty;

- ☐ rozpoznaje i diagnozuje specjalne potrzeby edukacyjne uczniów;
- ☐ skutecznie organizuje odpowiednie wsparcie uczniom w rozwoju;
- ☐ uwzględnia wzrost zadań w podziale subwencji oświatowej.

Wsparcie ucznia w rozwoju w systemie oświaty

Specjalne potrzeby edukacyjne na gruncie PPP	Procedura	Finansowanie
Niepełnosprawności	Kształcenie specjalne	Dodatkowe wagi w subwencji
Niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem społecznym	Kształcenie specjalne	Dodatkowe wagi w subwencji
Zaburzeń zachowania lub emocji	PPP	-
Szczególnych uzdolnień	PPP Ścieżka pracy z uczniem uzdolnionym	-
Specyficznych trudności w uczeniu się	PPP	-
Deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych	PPP	-
Choroby przewlekłej	Tylko w przypadku nauczania indywidualnego	Dodatkowa waga w subwencji oświatowej Waga P32-1.00
Sytuacji kryzysowej lub traumatycznej	PPP	-
Niepowodzeń edukacyjnych	PPP	-
Zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;	PPP Pomoc materialna	Dotacja
Trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.	PPP Ścieżka pracy z uczniem odmiennym kulturowo i powracającymi z zagranicy	Dodatkowa waga w subwencji oświatowej Waga P 41-1,5

Problem wsparcia psychologiczno-pedagogicznego

Problem wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów

to jedno z największych wyzwań

współczesnej szkoły i aktualnego systemu oświaty.

Raport NIK wykazał, że w roku szkolnym 2015/2016 r.:

- ☐ 44 proc. szkół nie miało zatrudnionego ani pedagoga, ani psychologa;
- ☐ w szkołach podstawowych na jeden etat pedagoga przypadało 483 uczniów, a na jeden etat psychologa 2037 uczniów;
- ☐ w gimnazjach na jeden etat pedagoga przypadało 327 uczniów, a na jeden etat psychologa 1119 uczniów;
- ☐ w liceach na jeden etat pedagoga przypadało 604 uczniów, a na jeden etat psychologa odpowiednio 2104 uczniów.

Czy szkoła jest w stanie skutecznie rozpoznawać specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i udzielać im wsparcia ?

Aktualny model finansowania ucznia objętego kształceniem specjalnym – rok 2018

Wychowanie przedszkolne

Subwencja wyrażona w wagach

☐ na ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Waga

P55 - 9,5 P60 - 2,90 P61-3,6

Dodatkowo dla przedszkoli specjalnych

☐ waga dla dzieci przedszkolnych
zorganizowanych w podmiotach leczniczych
– P 46 -2,84

Szkoła

Subwencja na ucznia

☐ wagi na ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Waga

P4 - 1,40 P5 - 2,90
P6 - 3,60 P7- 9,50 P8 - 0,80

Dodatkowo dla szkół specjalnych

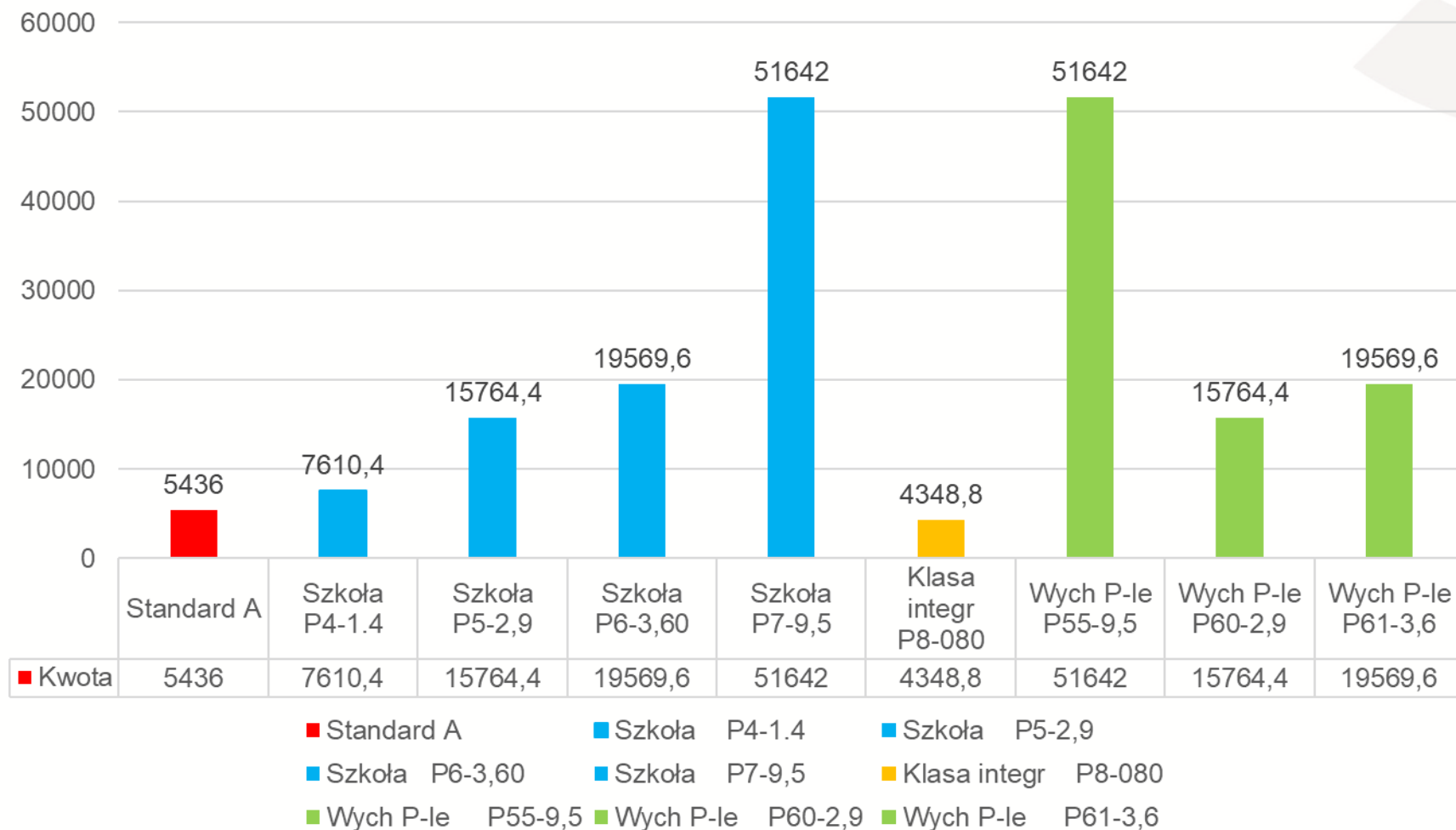
☐ waga na uczniów zespołów pozalekcyjnych zajęć
wychowawczych P34-1,84

☐ waga na uczniów szkół specjalnych w podmiotach
leczniczych P33 - 1

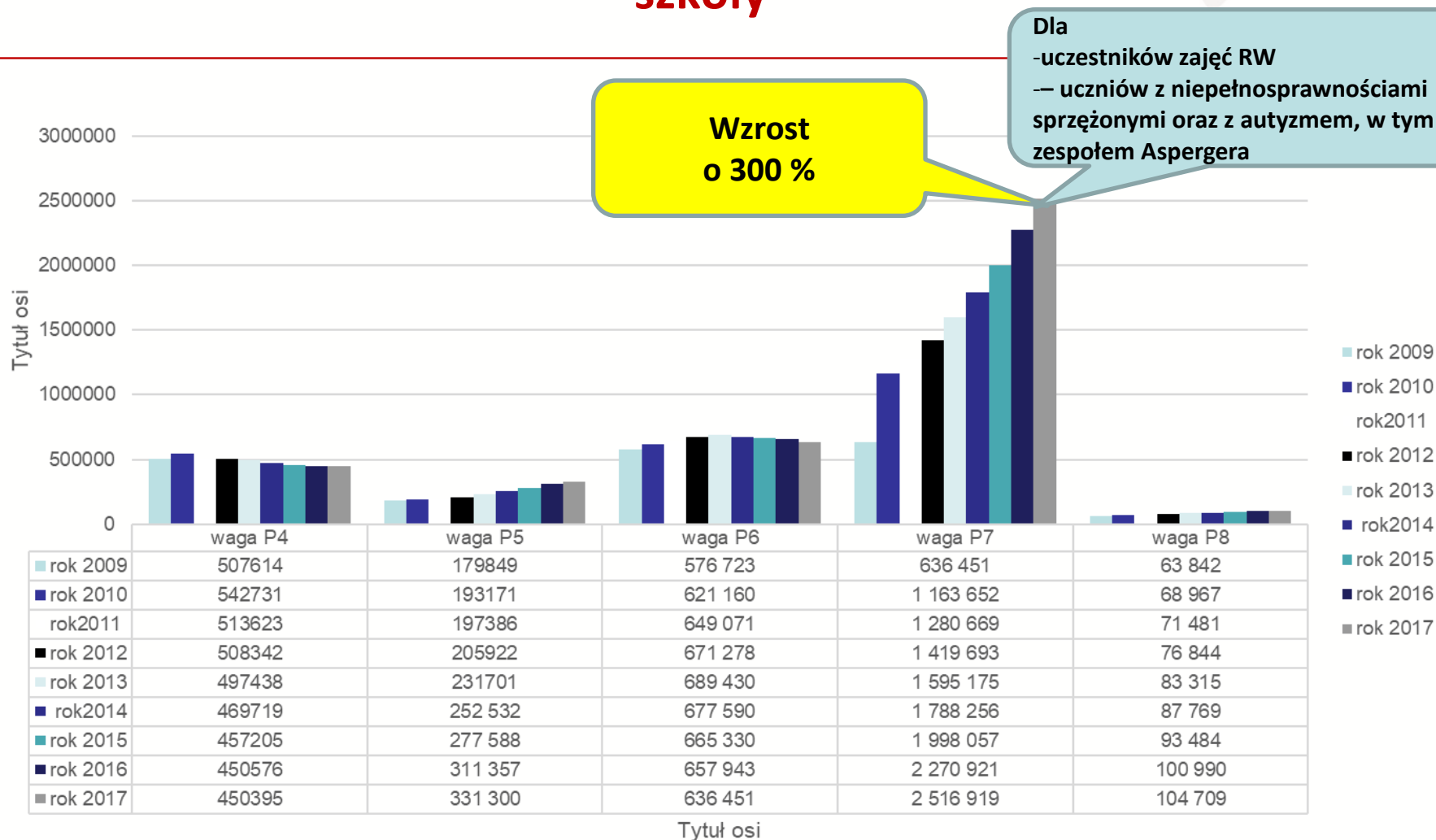
Wydatki ponoszone na kształcenie specjalne w latach 2009 – 2017

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

Dodatkowe transfery finansowe na kształcenie specjalne w szkołach i przedszkolach w stosunku do standardu A

Dynamika wzrostu zadań kształcenia specjalnego w poszczególnych wagach w latach 2009-2017 (9 lat) szkoły

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

Dynamika wzrostu zadań kształcenia specjalnego w poszczególnych wagach w latach 2009-2017 (9lat) **placówki wychowania przedszkolnego**

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

Model finansowania zadań pozaszkolnych dla uczniów objętych kształceniem specjalnym –rok 2018

Placówki kształcenia specjalnego

SOSW, SOW - **P51- 6,5**

MOS – P54-1,5 dodatkowo MOS zakwaterowanie **P51-6,5**

MOW- P52-5,00 dodatkowo MOW zakwaterowanie – **P53-10**

Dla dzieci objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi

☐ w OREW- waga **P55-9,5**

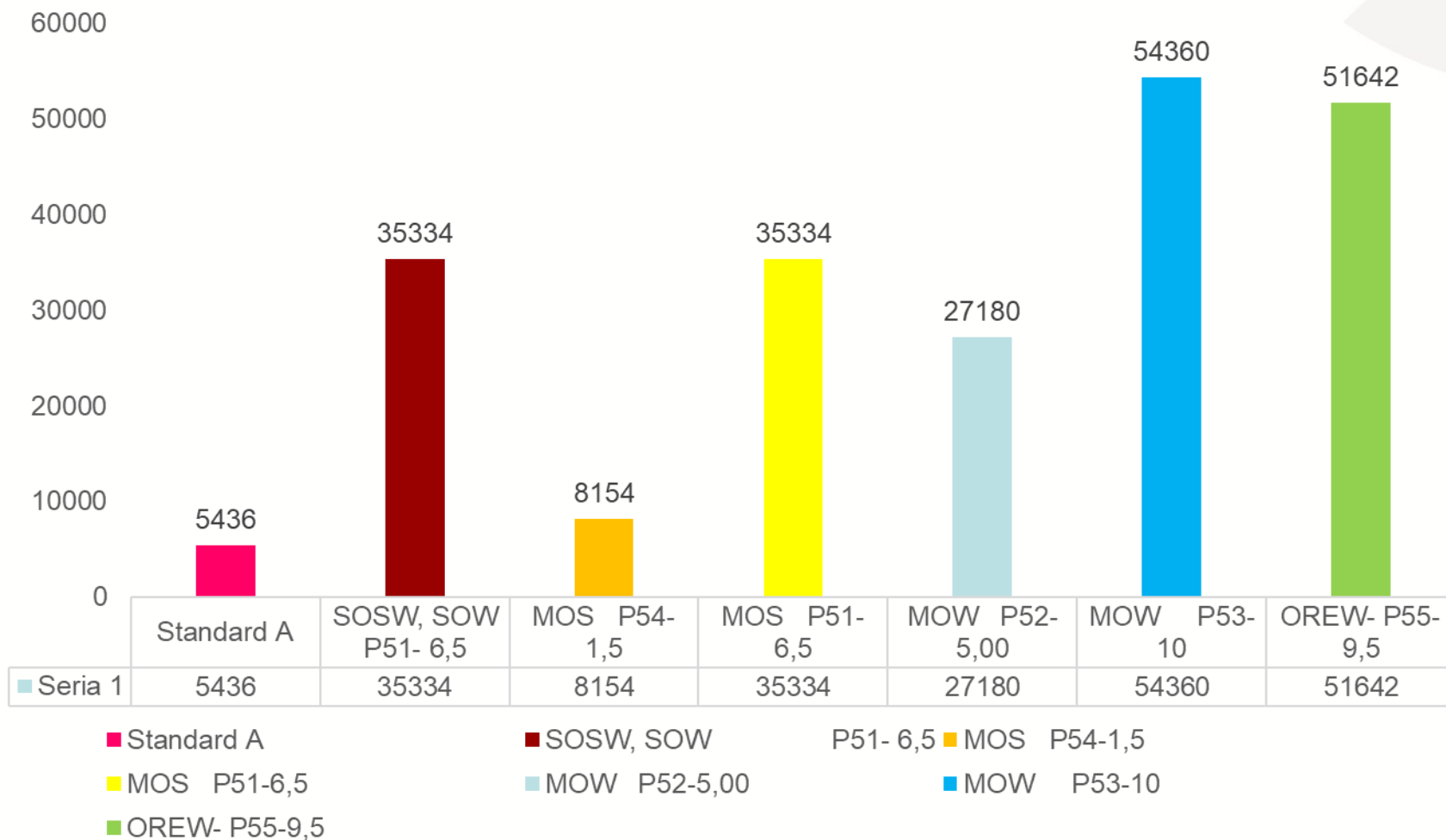
☐ w placówkach wychowania przedszkolnego – waga **P59-4,00**

Odrębne procedury

☐ Dla dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju – **P57 -0,84**

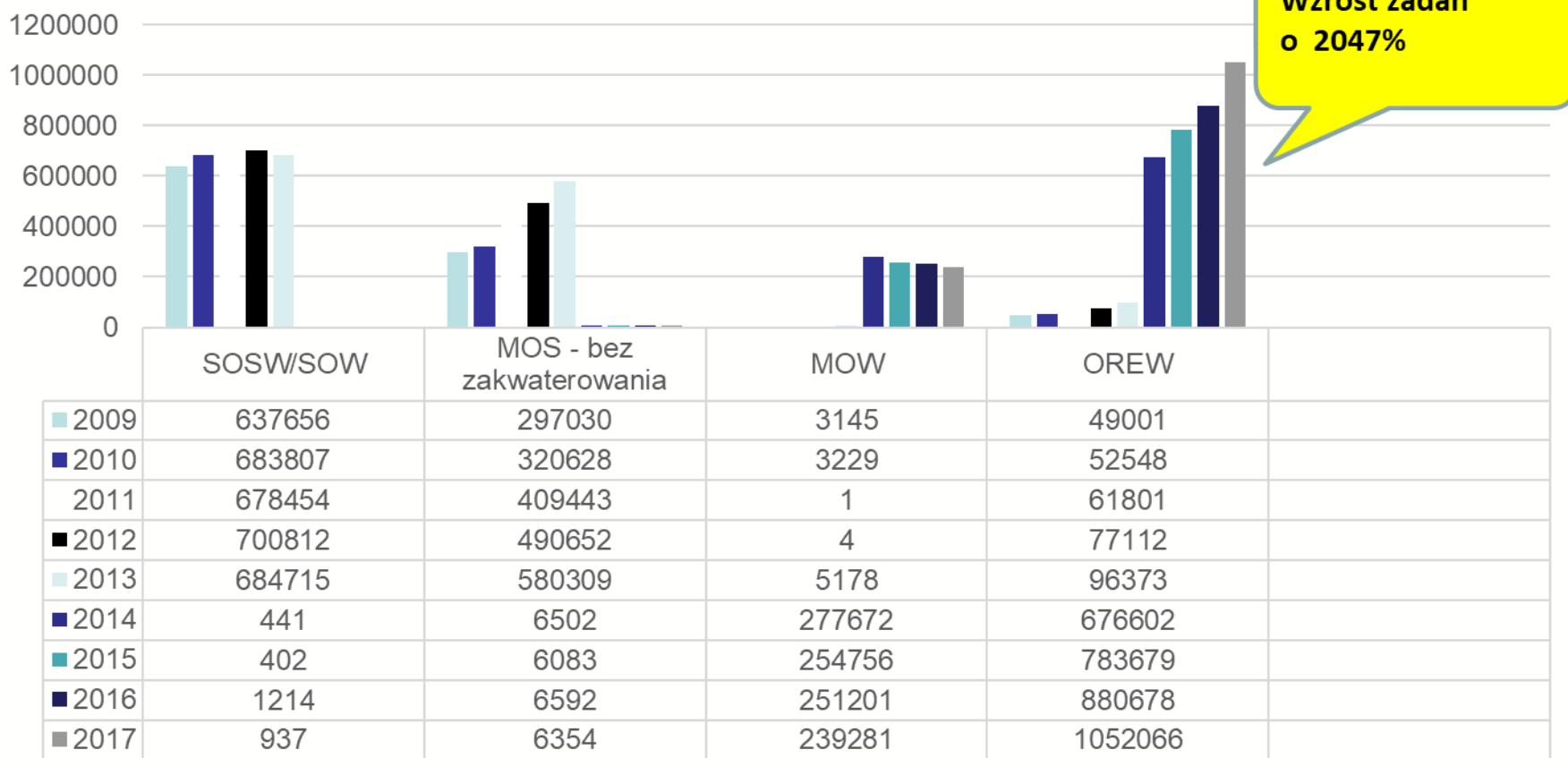
☐ Dla uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – **P32-1**

Dodatkowe transfery finansowe na kształcenie specjalne w placówkach specjalnych i OREW w stosunku do standardu A

Wzrost zadań w placówkach specjalnych w latach 2009-2017 (9 lat)

Dane obarczone błędem w wyniku innego umiejscowienia
zadania w wagach na przestrzeni lat

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w 2018 r.

Więcej zadań realizują szkoły niż OREW

SIO 30.09.2017v5	5409,12		
Nazwa typu jednostek	zajęcia rew-wych	Waga	Subwencja 2018
Przedszkole/oddział przedszkolny w SP	436	4,00	9 433 505 zł
Szkoła podstawowa	5 421	9,50	278 566 975 zł
Gimnazjum i oddziały gimnazjalne w innych typach szkół	717	9,50	36 844 221 zł
oddziały zasadnicze szkoły zawodowej w branżowej szkole I stopnia	8	9,50	411 093 zł
Liceum ogólnokształcące	30	9,50	1 541 599 zł
Technikum	21	9,50	1 079 119 zł
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	109	9,50	5 601 144 zł
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	15	9,50	770 800 zł
Specjalny Ośrodek Wychowawczy			0 zł
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy			0 zł
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy umożliwiający upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki	2 864	9,50	147 171 337 zł
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy			0 zł
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ze szkołami			0 zł
Punkt przedszkolny	44	4,00	952 005 zł
Branżowa szkoła I stopnia	5	9,50	256 933 zł
SUMA	9 670		482 628 732 zł

Wzrost nakładów na wczesne wspomaganie rozwoju w latach 2009-2017 (9 lat)

Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju wg danych SIO w latach 2011-2017

**Wzrost ogółem
o 131 %**

Jednostka systemu oświaty

	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna
Przedszkole	4 671	1 203	5 340	1 719	5 512	2 500	6 207	3 567	6 286	4 916	7277	6962	7810	8869
Szkoła podstawowa	2 881	169	3 710	286	3 908	332	3 804	368	4 303	426	4649	441	4956	727
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	3 952	942	4 096	1 536	4 451	2 694	4 107	3 987	4 087	7 263	4237	13250	4777	16910
Poradnia specjalistyczna	148	232	142	244	36	346	37	587	35	1091	184	1329	200	1425
Specjalny ośrodek wychowawczy		19	1	22		12		20		20		20		9
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	2 708	193	3 179	197	3 767	110	4 297	49	4 782	54	5708	95	6197	110
Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy	11	1 263	13	1 491	18	1 640	106	1 860	107	2 264	189	2708	223	3041
Zespół wychowania przedszkolnego	0	0	0	0	18	4	20	4	2	11	1	12	4	14
Punkt przedszkolny	0	0	0	0	55	247	39	391	44	1 061	78	1732	63	2148
Razem	14 371	4 021	16 481	5 495	17 765	7 885	18 617	10 833	19 646	17 106	22 323	26 549	24 230	33 253

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

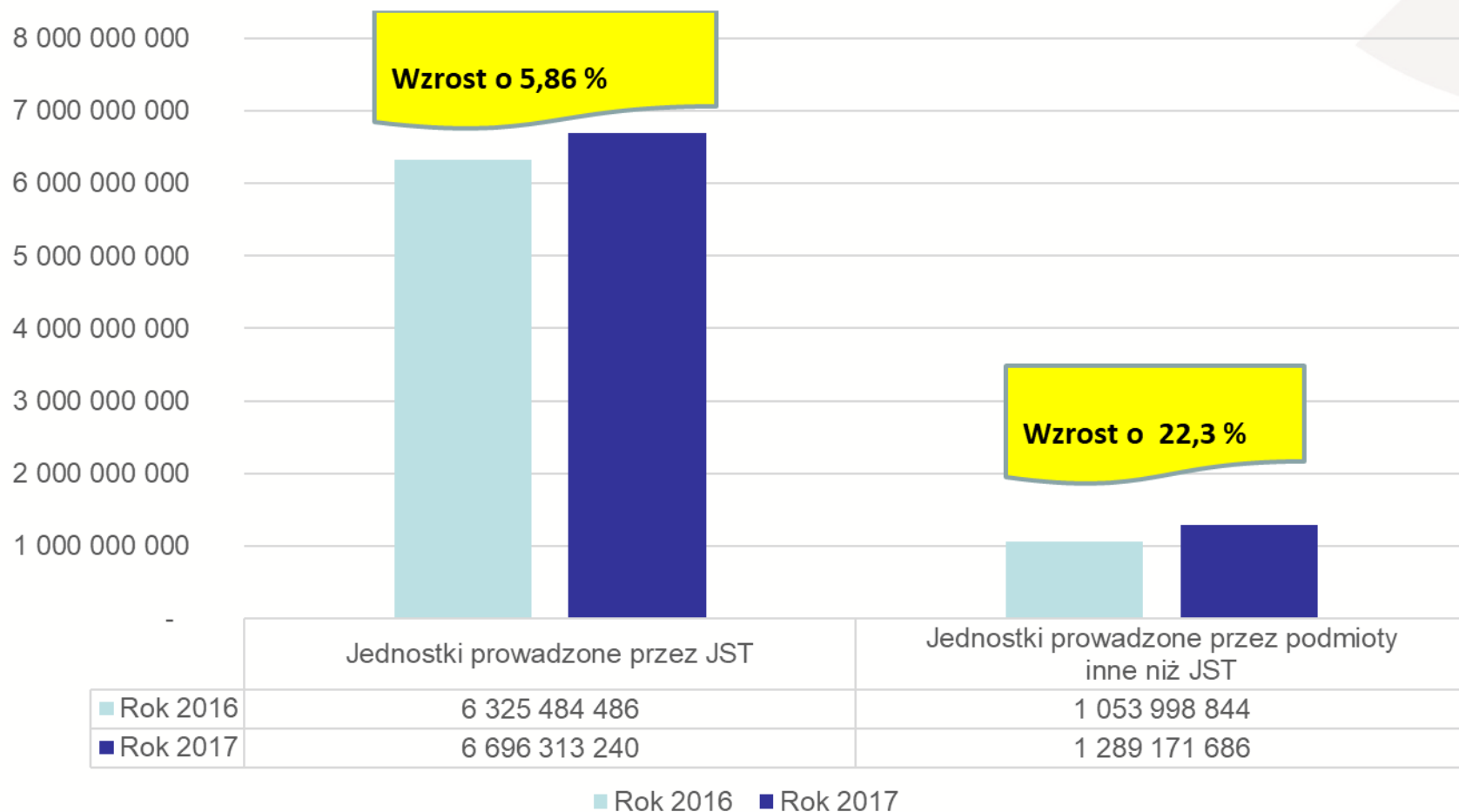
Subwencja przekazana w 2018 r. na wczesne wspomaganie rozwoju

Typ szkoły	Dzieci - wczesne wspomaganie rozwoju	Subwencja 2018
00001	Przedszkole	76 279 016 zł
00080	Zespół wychowania przedszkolnego	79 009 zł
00081	Punkt przedszkolny	9 953 258 zł
00003	Szkoła Podstawowa	26 237 737 zł
00048	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	98 508 481 zł
00049	Poradnia specjalistyczna	7 481 015 zł
00050	SOW	42 296 zł
00051	SOSW	29 051 116 zł
00052	ORW	15 031 898 zł
	Razem:	252 663 825 zł

**Wzrost o ponad 20%
w jednym roku**

Finansowanie realizacji kształcenia specjalnego i WWR w JST i podmiotach innych niż JST

Tabela danych

Dane źródłowe – Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym MEN

Finansowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych

Podsumowanie

1. Od 2010 r. odnotowuje się systematyczny wzrost zadań z zakresu kształcenia specjalnego (w wybranych kategoriach) oraz wzrost liczby dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju.
2. Od 2010 r. utrzymuje się stały wzrost udziału jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST w organizacji kształcenia specjalnego i wczesnego wspomagania rozwoju.
3. Aktualny system gromadzenia danych nie jest w stanie wykluczyć podwójnego dotowania tego samego dziecka we wczesnym wspomaganie rozwoju i wielu innych procedurach.
4. Dodatkowej analizy wymaga sprawdzenie – dlaczego najwyższy wzrost kształcenia specjalnego dotyczy przypadków finansowanych w ramach wagi o największym transferze finansowym.

Na organizacje kształcenia specjalnego i wczesnego wspomagania rozwoju konsumowana jest kwota ponad 7 mld. zł.

Wydatkowanie

Wypłacanie

Raport z kontroli NIK LKI.410.005.00.2017

Nr ewid. 18/2017/P/17/073/LKI

Z informacji uzyskanych przez NIK

z 75 jednostek samorządu terytorialnego

odnośnie środków przeznaczanych na kształcenie uczniów niepełnosprawnych wynika, że

☐ prawie połowa z nich (tj. w 2015 r. i 2016 r. odpowiednio w 56% i 45%) nie wydatkowała na te cele całości środków otrzymanych

w ramach części oświatowej subwencji ogólnej (wymóg taki obowiązywał od 2015 r.).

☐ Najczęściej podawaną przyczyną ograniczenia przez samorządy ww. wydatków było niezgłaszanie potrzeb przez placówki ogólnodostępne, realizujące edukację włączającą.

Zaobserwowane trendy z raportu NIK

FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

w kontrolowanych placówkach

MODELE FINANSOWANIA

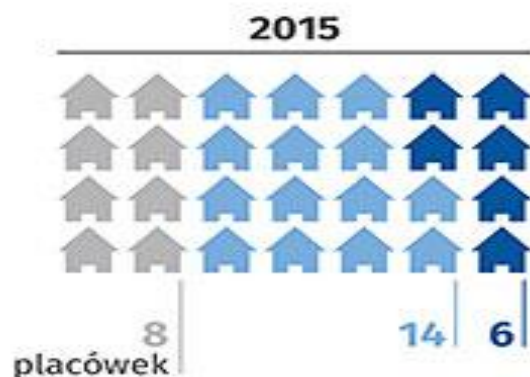
ZŁY

DOBRY

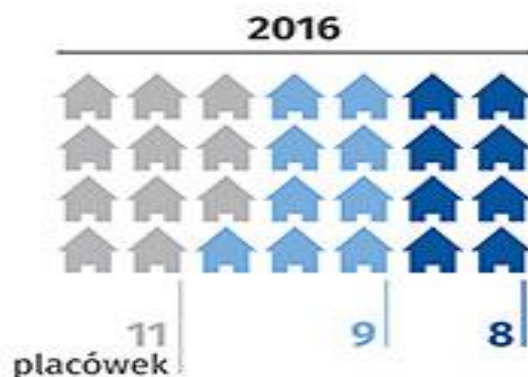
MODEL I

Zrealizowano wydatki w kwocie **niższej od planu**, przy czym zaplanowano środki w kwocie **niższej** niż przysługująca z przeliczenia kwota subwencji

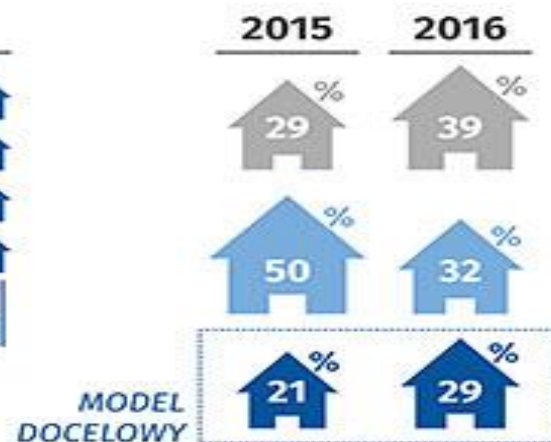
MODEL II

Zrealizowano wydatki w kwocie **niższej od planu**, przy czym zaplanowano środki w kwocie **równej lub wyższej** niż przysługująca kwota subwencji

MODEL III

Zrealizowano wydatki w kwocie **wyższej lub równej** kwocie wynikającej z subwencji, przy czym zaplanowano środki były **równe lub wyższe** niż przysługująca subwencja

Podsumowanie – rekomendowane kierunki zmian

- ❑ Realizacja specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów wymaga większych nakładów finansowych.
- ❑ Wartość wagi na kształcenie specjalne jest jednolita dla każdego ucznia z daną niepełnosprawnością, niezależnie od poziomu jego funkcjonowania
 - **należy uzależnić transfer finansowy od potrzeb ucznia.**
- ❑ Waga na wsparcie ucznia objętego kształceniem specjalnym w zadaniach pozaszkolnych przysługuje szkołom specjalnym i ośrodkom szkolno-wychowawczym – co w znaczący sposób dyskryminuje uczniów objętych kształceniem specjalnym, którzy wybrali kształcenie w szkole ogólnodostępnej lub w klasie integracyjnej.
- ❑ Brak wsparcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej może generować nad-diagnozowalność kształcenia specjalnego o wysokich transferach finansowych i wczesnego wspomaganie rozwoju.

Teza podsumowująca

Model finansowania zadań oświatowych

jest najbardziej skutecznym instrumentem

wywołania zmian w systemie oświaty.

Finansowaniem wzmacniamy

Co wzmacniamy ???